

Verwysing: 20200921-8180
Lêerno.: 3/1/3/1
Navrae: Kringbestuurders

Omsendbrief: 0025/2020
Vervaldatum: Geen

Aan: Adjunk-direkteurs-generaal, Hoofdirekteure, Direkteure, Hoofonderwyskundiges, Kringbestuurders, Prinsipale van gewone openbare skole en beheerliggaamlede

Kort opsomming: *Voorsiening van 2021-onderwysdiensstate aan gewone openbare skole.*

Onderwerp: Voorsiening van 2021-onderwysdiensstate aan gewone openbare skole

1. Verwys asseblief na Omsendbrief 0031/2009 van 28 Augustus 2009 vir 'n volledige beskrywing van die wetgewing en maatreëls van toepassing op die jaarlikse uitreiking van onderwysdiensstate aan skole. Benewens die volgende wysigings, bly die inhoud van daardie omsendbrief van toepassing op 2021:
2. **Onderwysdiensstate vir 2021**
  - 2.1 Ingevolge die maatreëls van die Hersiene Posverspreidingsmodel, moet gewone openbare skole en spesiale skole teen 30 September van die voorafgaande jaar van hul jaarlikse onderwysdiensstate voorsien word. Vir die 2020-akademiese jaar sal alle onderwysdiensstate wat aan gewone openbare skole uitgereik is (asook alle addisionele poste wat in 2020 as gevolg van 'n toename in óf die leerdergetalle óf die kurrikulumbehoefte van 'n openbare skool geskep en aan die skool uitgereik is) dus op 31 Desember 2020 verval.
  - 2.2 Die onderwysdiensstate vir 2021 sal op 23 September 2020 op die Sentrale Onderwysbestuursinligtingstelsel (SOBIS) onder die skakel *Administration (Establishments)* gepubliseer word.

3. **Postoekennings vir opvoeders in 2021**

- 3.1 Tydens oorlegpleging tussen die Provinsiale Minister van Onderwys, vakbonde en beheerliggaamverenigings op 18 Augustus 2020, is die mandjie poste wat vir die 2020-akademiese jaar verklaar is, vir die 2021-akademiese jaar behou. Die Hoof van Onderwys het op 31 Augustus 2020 oorlegpleging met vakbonde en beheerliggaamverenigings afgesluit oor die aanwending en verspreiding van die 2021-mandjie poste.
- 3.2 Die Hoof van Onderwys het aangekondig dat gewone openbare skole hul postoekennings vir opvoeders in 2020, insluitend addisionele poste wat vir 2020 toegeken is, vir die 2021-akademiese jaar sal behou, omdat die doelwit is om stabiliteit in skole te handhaaf. Skole wat goedkeuring vir uitbreidings in graad en leer-en-onderrigtaal in 2020 gekry het en wat sulke uitbreidings in 2021 sal verleng, sal opvoedersposte vir sulke doeleindes ontvang.
- 3.3 Tydens die bogenoemde oorlegplegings het die Hoof van Onderwys alle rolspelers ingelig dat die COVID-19-pandemie 'n groot invloed op die fiskus gehad het, en dat die waarskynlikheid dat 'n aanpassing in die Wes-Kaap Onderwysdepartement (WKOD) se mediumtermyn-bestedingsraamwerk (MTBR) 'n aanpassing in die WKOD se begrotingstoekennings vir 2020/2021, 2021/2022 en 2022/2023 teweeg sal bring.
- 3.4 Prinsipale en beheerliggame moet asseblief kennis neem van die risiko's verbonde aan 'n aanpassing in die WKOD se begroting, wat die herpriorisering en hertoewysing van die finansiering sal vereis en 'n invloed op die 2021-mandjie poste kan hê. Die volle invloed hiervan kan eers bepaal word sodra die Provinsiale Tesourie sodanige aanpassings bekend maak, en dit kan ook 'n aanpassing van die voorsiening van opvoederposte vir gewone openbare skole vir die 2021-akademiese jaar vereis, wat gekommunikeer sal word sodra dit afgehandel is. Die WKOD sal alles in sy vermoë doen om dit te vermy.

4. **Addisionele toekennings (Posvlak 1-poste)**

As gevolg van die risiko van 'n aanpassing in die WKOD se begrotingstoekenning vir die 2020/2021 MTBR, sal geen aansoeke vir addisionele poste voor die aanvang van die 2021-akademiese jaar oorweeg word nie.

5. **Hersiening van die onderwysdiensstate in 2021**

In die geval waar 'n skool 'n graad of grade uiffaseer, sal die onderwysdiensstaat hersien word, gebaseer op die getal leerders wat in die skool agterbly. In die geval waar leerders 'n skool verlaat tydens die uiffasering van 'n graad of grade, sal die onderwysdiensstaat(e) van die ontvangende skool (skole) hersien word.

6. **Herberekening van die onderwysdiensstaat as gevolg van 'n verandering in leerderinskrywings in 2021**
- 6.1 Die WKOD behou die reg voor om Posvlak 1-poste af te skaf indien daar deur die loop van 2021 'n afname in die skool se leerdergetalle is. In sodanige gevalle sal opvoeders wat tydelik aangestel is, ná konsultasie, na poste by ander skole oorgeplaas word. Daarom, wanneer opvoeders op 'n tydelike basis gewerf word, moet prinsipale aansoekers inlig dat hulle aangestel sal word met die verstandhouding dat hulle moontlik na ander skole oorgeplaas kan word indien hul poste as gevolg van 'n afname in die leerdergetalle by die skool afgeskaf word.
- 6.2 Alle kontrakaanstellings moet vir 12 maande gemaak word indien dit teen 'n addisionele kontrakpos is wat vir 12 maande aan die skool toegeken is. Hierdie nominasies moet deur middel van die *Contract Appointment Tracking* (CAT)-stelsel by Hoofkantoor ingedien word.
- 6.3 Kontrakaanstellings teen permanente vakante poste moet vir 'n tydperk van ses of twaalf maande gemaak word indien die skool vir sodanige pos kwalifiseer. Skole moet toesien dat kontrakaanstellings aan die minimum vereistes vir aanstelling voldoen om vir die spoedige vulling van die pos deur die omskakelingsproses voorsiening te maak. Indien dieselfde pos ná ses maande steeds vakant is, moet dit deur dieselfde posbekleër gevul word, mits sy of haar prestasie bevredigend is.
- 6.4 Alle skole word versoek om hul leerdergetalle teen 02 Maart 2021, op SOBIS by te werk. Die onderwysdiensstate van alle skole waarvan die leerdergetalle minder is as die leerderinskrywings wat op hul opvoederdiensstaatbriewe aangedui word, sal teen 19 Maart 2021 herbereken word. Indien die skool 'n pos of poste gaan verloor, sal die getal kontrakaanstellings wat gelyk is aan óf minder is as die getal poste wat die skool verloor, dienooreenkomstig vanaf 01 April 2021 hersien word.
7. **Vulling van geadverteerde poste**
- 7.1 Alle poste wat reeds in 'n WKOD-vakaturelys geadverteer is, mag permanent gevul word, mits daardie poste op die onderwysdiensstaat vir 2021 verskyn.
- 7.2 Indien 'n geadverteerde pos nie op die onderwysdiensstaat vir 2021 verskyn nie, is die skool nie op daardie pos geregtig nie en sal sodanige pos as foutiewelik geadverteer beskou word.
- 7.3 Die bepaling dat 'n geadverteerde pos (veral 'n bevorderingspos) slegs gevul kan word indien dit nie veroorsaak dat 'n bykomende botallige opvoeder geskep word nie, bly van krag.
- 7.4 Indien die prinsipaal en die beheerliggaam van mening is dat die posbeskrywing van die geadverteerde pos nie langer aan die kurrikulumbehoefte van die inrigting voldoen nie, mag hulle die kantoor van die Direkteur: Werwing en Keuring versoek om die pos as foutiewelik geadverteer te beskou. 'n Gedetailleerde verduideliking wat

deur die prinsipaal en die voorsitter van die beheerliggaam onderteken is, moet sodanige versoek vergesel.

7.5 Om stabiliteit in 2021 te verseker, beoog die WKOD om die omskakelingsproses te gebruik om Posvlak 1-poste vir aanstelling op 01 Januarie 2021 te vul. Waar poste vasgelê is om in Vakaturelys 03/2020 geadverteer te word en die skool 'n geskikte opvoeder geïdentifiseer het wat van tydelike tot permanente status omgeskakel kan word, kan die advertensie van die vakaturelys verwyder word.

8. Vul van vakante substantiewe opvoederposte (gebaseer op onderwysdiensstate van 23 September 2020)

8.1 Die WKOD ondervind steeds die finansiële beperkinge ten opsigte van die Vergoeding van Werknemers (VVW)-begroting vir die 2020/2021 tot 2022/2023 MTUR'e. Een van die strategieë wat in 2020 ondersoek is, was om die effek van die VVW-spandering te verminder deur die aanwending van botallige opvoeders doeltreffend te bestuur, wat die laterale oorplasing van opvoeders tussen skole met vakatures en die benutting van botallige opvoeders waar kurrikulumuitdagings ervaar is, ingesluit het.

8.2 Die WKOD sal weer maatreëls implementeer en die effektiewe gebruik en aanwending van botallige opvoeders in 2021 noukeurig monitor. Die volgende stappe sal binne die tydraamwerke wat geïdentifiseer is, geneem word:

Intervensie-aktiwiteite	Tydraamwerk
Alle opvoeders wat nie in die 2021-onderwysdiensstate geabsorbeer kan word nie, word formeel botallig verklaar.	01–30 Oktober 2020
Distrikte identifiseer geskikte poste vir opvoeders wat botallig verklaar is vir plasing in 2021 en raadpleeg prinsipale/beheerliggame oor die plasing van botallige opvoeders. Formele plasingbriewe moet uitgereik word aan opvoeders wat gepas en teen vakante substantiewe poste vir 2021 geplaas kan word.	01–30 Oktober 2020
Distrikte voorsien Hoofkantoor van lyste met "ongeplaaste" botallige opvoeders vir plasing in ander distrikte.	30 Oktober 2020
Hoofkantoor maak aanbevelings aan distrikte vir plasing in poste in distrikte.	01–30 November 2020
Formele plasingbriewe word uitgereik aan opvoeders wat teen vakante substantiewe poste vir 2021 gepas en geplaas kan word.	01–30 November 2020
Botallige opvoeders wat nie gepas en geplaas kan word nie, moenie deel van die skool se roosterbeplanning vir 2021 uitmaak nie.	05 Desember 2020

In gevalle waar skole addisionele opvoeders as gevolg van groei in leerdergetalle benodig, sal distrikte prinsipale/beheerliggame oor die plasing van botallige opvoeders raadpleeg. Formele plasingbriewe sal uitgereik word aan opvoeders wat paslik geplaas kan word.	13 Januarie 2021
--	------------------

- 8.3 Opvoeders wat reeds as botallig verklaar is, gebaseer op vorige onderwysdiensstate en in ooreenstemming met vorige prosesse, en wat steeds botallig is, behou hul botallige status. Hierdie opvoeders sal ingevolge die geldende kollektiewe ooreenkomste van die Raad op Arbeidsverhoudinge in die Onderwys (RAVO) hanteer word.
- 8.4 Opvoeders wat permanent aangestel is, moet ingevolge Kollektiewe Ooreenkoms Nr. 4 van 2016 van die RAVO as botallig geïdentifiseer word.
- 8.5 Pogings om botallige opvoeders gedurende die 2021-akademiese jaar te plaas, sal voortgaan indien opvoeders die diens van die WKOD verlaat en die botallige opvoeders se profiel aan die kurrikulumbehoefte van die vakante opvoederspos/te voldoen.
- 8.6 **Aanstelling van pas gekwalifiseerde opvoeders**
- 8.6.1 'n Ander strategie om die kostes op die VVW-begroting te verminder, is om pas gekwalifiseerde opvoeders in die WKOD eerder as onderwysers wat reeds hoë salarisse verdien, aan te stel. Sodoende sal ons voorsiening maak vir nuwe opvoeders om in die diens van die WKOD te tree.
- 8.6.2 'n **Nuwe opvoeder-toetreder** word gedefinieer as 'n finalejaarstudent en/of enige gepas gekwalifiseerde opvoeder wat in die afgelope drie jaar gegradueer het en nog nooit in diens van die staat was nie. Hierdie groep sluit Funza Lushaka-beurshouers in.
- 8.6.3 Terselfdertyd erken ons dat skole die uiteindelijke keuse behoort te hê om die beste persoon vir hul skool te werf. Om te verseker dat ons die verskillende belange balanseer, word prinsipale en beheerliggame genooi om die Hoof van Onderwys direk skriftelik te nader (en om die distriksdirekteur hierby in te sluit) indien hulle sterk besware teen die aanstelling van sodanige pas afgestudeerde opvoeders by hul skole het, en om die uitslag van hul petisie af te wag. Sodanige petisies behoort minstens twee weke voordat die opvoeder diens aanvaar, ingedien te word sodat elke geval na behore oorweeg kan word.
- 8.7 **Ander paslik gekwalifiseerde opvoeders**
- Slegs gekwalifiseerde opvoeders met 'n Relatiewe Onderwyskwalifikasiewaarde (ROKW) 13 óf hoër kwalifikasie kan vir vakante substantiewe opvoederposte oorweeg word. Hierdie kantoor sal dit oorweeg om ander opvoeders aan te stel slegs indien

geen gekwalifiseerde opvoeders uit die bogenoemde kategorieë geïdentifiseer kan word nie.

9. **Vulling van opvoederposte**

9.1 Voorkeur vir die vulling van addisionele opvoederposte sal in die volgende rangorde gegee word:

- a) Botallige opvoeders
- b) Pas gekwalifiseerde opvoeders
- c) Ander paslik gekwalifiseerde opvoeders

9.2 Slegs gekwalifiseerde opvoeders met 'n ROKW 13 óf hoër kwalifikasie mag vir vakante en addisionele opvoederposte oorweeg word. Hierdie kantoor sal oorweeg om ander opvoeders in diens te neem slegs indien geen gekwalifiseerde opvoeders uit die bogenoemde kategorieë geïdentifiseer kan word nie. Aansoeke vir die aanstelling van tydelike opvoeders in die volgende kategorieë moet vooraf deur die Direkteur: Werwing en Keuring goedgekeur word:

- a) Opvoeders ouer as 65 jaar
- b) Opvoeders wat die staatsdiens om die volgende redes verlaat het:
  - i) affrede
  - ii) bedanking
  - iii) swak gesondheid
  - iv) wangedrag
  - v) drostery
- c) Buitelandse opvoeders
- d) Ongekwalfiseerde en ondergekwalfiseerde opvoeders

9.3 Distrikskantore mag ook oorplasing na ander skole goedkeur in gevalle waar die oorplasing die proses van herontplooiing sal bevorder, d.w.s. waar die oorplasing die herontplooiing van 'n botallige opvoeder in 'n vakante substantiewe pos tot gevolg sal hê. Hierdie maatreël geld ook in gevalle waar die oorplasing voorsiening sal maak vir die aanstelling van 'n nuwe opvoeder-toetreder in die pos, wat weens die oorplasing ontruim is.

10. Alle navrae aangaande hierdie omsendbrief en die tersaaklike wetgewing moet aan kringbestuurders gerig word.

11. Bring asseblief die inhoud van hierdie omsendbrief onder die aandag van alle opvoeders en beheerliggaamlede.

GETEKEN: BK SCHREUDER

HOOF: ONDERWYS

DATUM: 2020-09-22